

isto nalogo ima tudi počitek. Delo porablja moči, počitek in klaja pa jih nadomeščata. Preobilno delo, kakor tudi predolgo počivanje je škodljivo zdravju; oboje se mora primerno menjavati. Narava sama nam podaja zato najboljši dokaz. Divje živali si iščejo hrane, tavajo dolgo okoli, dokler se ne nasitijo, a potem se vležejo utrujene k počitku. Ta naravni vzgled nas uči, da moramo tudi domači živini privoščiti dovolj počitka, da ne obnemore, in da si nabere novih močij za bodoče delo. Čas odmora je različen; čim težavneje živina dela, tem več potrebuje počitka.

Konj počiva ležeč in stoječ. On počiva, če ni preveč truden, samo 2 do 3 ure. Za navadne poljedeljske konje računamo običajno na dan 8 ur dela, 8 ur počitka, 8 ur pa se porabi za krmljenje in prebavljanje. Veliko bolj jih ne smemo goniti, če jih hočemo ohraniti pri zdravju. Konji, kateri morajo jako težavno in hitro delati, pa potrebujejo več počitka kakor poljedeljski. Po noči naj vlada v hlevu mir, kajti vsak, tudi najmanjši ropot zbudi in vznemiri konja. Dajmo konjem mehke in čiste nastelje; privežimo jih tako na dolgo, da se lahko vležejo in da morejo glavo položiti na tla.

Poučni in zabavni del.

Na obrežju.

I.

Bilo je meseca julija 18 . . .

Vročje je pripekalo solnce iz jasnega neba in se zareče odbijalo od razrušenih tal. Po polju bilo je vse živo; staro in mlado trudilo se je po njivah in travnikih.

Na koncu trga — trg, ki šteje okoli 2000 prebivalcev — stala je na mali višini prijazna hišica s senčnatim drevjem obsojena. Za hišo bil je vrt z mnogim sadnim drevjem zasajen.

V tej hiši gospodaril je oče Hrastar in njegova žena Ana. Imela sta le jednega sina, in še tega dala sta v šole. Pričakovala sta ga. Imel je priti domov, izdelal je maturo in sedaj se je hotel nekoliko odpočiti od dolzega učenja. Oče šel ga je čakati na kolodvor.

Vsacih pet minut hitela je mati na hišni vogel in pogledala je, kedaj da pride njen ljubljeni sin.

„Oh toliko let ga že nisem videla, sedaj bode konec vsega truda. Mirno, brez vseh skrbi bom živela, in on mi bode pomagal, in stal na strani na moja stara leta“.

Tako govorila je mati Hrastarka sama pri sebi in se veselila sinovega prihoda.

Kmalu zapazi že od daleč voz, ki je prihajal njej nasproti. Spozna ga na prvi pogled. Hitro stopi v vežo.

Kmalu stal je voz pred hišo. Kakor blisk šine skozi odprta vrata na cesto. Vedela je dobro, kaj po-

meni voz. Urno naproti. Gledala sta se sin in mati molčé. Človeški govor nima besede, da bi povedal kaj čuti materno srce, ko vidi svojega ljubljene sina, po tako dolgi ločitvi.

Molče si podasta roke, in potem gredo vsi trije v hišo.

„Truden si in lačen, vročina je huda. Sedi in odpoči se“, spregovori naposled mati.

„Ana, skoči k sosedu po tistega črnega in pa kaj za pod zobe“, rekel je oče, ter sedel za mizo.

Predno je to izgovoril, stoji že pred njima bokal črnega vina in hleb belega kruha.

„Začni nu, da bodeš malo bolj k sebi prišel“, pri-ganjala je mati sina.

„Že jem mati“, proti očetu pa reče: „No kako pa gre kaj s kmetijo? ali ste na boljšem ali ne? „E, tako naprej počasi, saj veš, saj veš, kako je dandanes s kmetijami, nobeden neče več delati!“ odgovori na to oče in spi je kupico vina do dna.

Bil je mož srednje velikosti, močnega telesa star kacij 60—70 let, že precej sivih las. Baval se je z malo kmetijo.

Ko sta popila vino, pobere mati kozarce iz mize in jo lepo obriše.

Potem pa vpraša sina. „No kaj si se naučil v dolgih 8 letih? Veš, midva z očetom sva zmerom menila, da te kedaj vidiva pred altarjem, ali pregovarjati te ne moreva, kakor si boš postlal, tako bodeš spal, pravi pregovor. Naj bode, kakor je božja volja; ako se si izvolil kak drug stan, nič ne dé, da le ne bodeš kruha stradal“.

„Veseli bodete mati. Stan moj je dober. Za zdravnika pojdem. Še nekoliko let pojdem na Dunaj, in potem bodem zdravil ljudi v domačem kraju.“

„Torej za zdravnika pojdeš?“

„Da“! pritrnil je in obmolnil.

Po dolgem molčanju zopet spregovori Ivan — tako mu je bilo ime.

„Kaj pa gospod Juran — ali Vas kedaj obiše?“

„Kadar utegne“, ali zmirom tudi ne more ima veliko opravila po svoji lesni trgovini. Ali obiskati pa ga vender moraš precej jutri. Oj kako zelo veseli te bodo. Gospa me zmerom poprašuje po tebi. Ali kaj pišeš, ali ti gre dobro, in pa hčerka. Ljudmila, ki je ravno danes štirinajst dni, kar je prišla iz samostana, ta tudi zmirom poprašuje po tebi. Jutri naj bode tvoja prva pot k njim.“

Drugo jutro je bil Ivan kmalu po konci. Na vrt gre, ter opazuje lepo naravo.

Jutro je bilo lepo. Vse je bilo tako krasno, mlado in veselo. Rosne cvetke so cvetele in dišale, tiči so peli in žvrgoleli, da je bilo veselo gledati.

Vse se je veselilo lepepa jutra. Molče je stal Ivan sredi vse te lepote, suh porobek sredi mladega zelenja.

Dolgo je tako stal in gledal v krasno naravo. Ali dolgo ni mogel, mati je že napravila zajutrek, in moral je iti.

Po kosilu se praznično obleče in materi naroči, da gre obiskat Juranove, da pride še-le zvečer.

II.

Lep popoldan je bil na Juranem domu.

Na vrtu v zeleni uti, sedelo je čvetero srečnih ljudi. Živ pogovor je bil v veseli družbi; a ko se skrije solnce za gore, ko se žare v poslednjem svitu njegovem vrhovi nasprotnih gorá! mrak po okolici nastaja, razširjajoč se dalje po ravnini; ko je vse tako tiho in mirno pojema zmirom bolj in bolj govorica; slednjič vsi obmolknejo, ter zro zamaknjeno v krasni večer.

Pogovori so se sukali v raznih stvareh. Ivan pripovedoval jim je iz svojih dijaških let. Mej govorjenjem pa je opazil, da ga motri s svojim ostrim pogledom Ljudmila, in včasih ujele so se večkrat njuni pogledi. Tedaj pa je sramežljivo povabila oči.

Mej tem se je že precej stemnilo.

Poslovil se je od Juranovih, zagotovivši jim, da jih kmalu obiše.

Odslej je zahajal večkrat k Juranovim, in tako potekel mu je čas dan za dnevom brez vsake izpremembe. Le v njegovem srcu se je vršila izprememba.

Ondi se podi podoba za podobo, misel za mislijo, a vira temu nemiru ne more prav uganiti.

III.

Gospod Juran in njegova žena bila sta zelo blagega srca.

Imela sta dvoje otrok. Jednega sina ki je bil že v V. razredu realke in pa hčer Ljudmilo. Ta osemnajstletna brhka deklica bila je doslej v samostanu v J. J. in sedaj ostala je doma in bila vzrejena pod maternim varstvom.

Zato pa tudi nista trpela, da bi njuni otroci v svojem življenju kedaj kruha stradali.

Pripravljala sta jima že sedaj. Sin, kateri bi imel po očetovi smrti prevzeti gospodarstvo, imel je že pripravljeno precejšnjo premoženje, in Ljudmila je bila tudi že preskrbljena. Oče izbral ji je že bodočega soproga, — seveda Ljudmili ni še tega nič naznanil, — češ, saj bo sedaj na poletje zopet prišel nas obiskat, in ta čas se bosta že sprijaznila in šla eden do drugega.

Mati pa s tem predlogom ni bila nič kaj zadovoljna, ker menila je, da račun brez krčmarja delati ne gre, kaj poreče dekle, ki naj z njim celo svoje življenje živi! Zato hotela se je še s soprogom dogovoriti, kakor hitro se ji ponudi prilika.

Ivan zahajal je skoro slednji dan k Juranu. Zabaval se je prav prijetno.

Kadar je prišel, igrala sta z Juranom tarok do poznega večera.

Zahajal pa ni samo radi igre. Hodil je marveč Ivan radi hčerke Ljudmile ki je vselej, kadar sta igrala, sedela z ročnim delom poleg njega. Ivan je zrl njen lepi obraz; kadar pa je vzdignila svoj pogled od ročnega dela; srečale so se njegove oči z njenimi. V takem trenutku je gotovo napravil kako neumnost v igri.

Ljudmila pa ga je pogledala s svojimi lepimi črnimi očmi tako globoko, da je takoj povabil svoje oči.

V kljub temu ni prišla mej njima nikdar v pogovor v kakih važnih rečeh.

Tako je minul čas skozi cele počitnice.

Kmalu približal se je predzanji dan počitnic.

Drugi dan — bila je sreda — gosta megla pokrivala je trg in okolico, in kmalu nadejati se je bilo dežja.

Ivan imel je že vse v redu za odhod. Le k Juranu imel je še iti — po slovo.

Ko pride v hišo, nikjer ni bilo žive duše, menil je, da še spijo, in hotel je že oditi. Ali ravno, ko je hotel čez prag, stopi Ljudmila iz nasprotne sobe. Ko zapazi Ivana; začudena vpraša: „I, kaj pa je Vas tako zgodaj napotilo k nam“? ali takoj se domislji včerajšnega dneva.

„Pa vender danes še ne odpotujete“? gospod Ivan.

„Danes ob sedmih z vlakom“! Popoldan moram biti že na Dunaju.

„Kedaj pa se vrnete“? vpraša na to Ljudmila.

„Koncem julija, ali v začetku avgusta, gospodična“.

„Tako dolgo mislite izostati? Pa vender bode vsaj kaj poročali, kako Vam bode šlo. Pa smem li upati, da dobim od Vas odgovor na svoje pisma“?

„Seveda! — Gotovo“!

Na to se kmalu poslovi.

Štirinajst dni je minulo, od kar je Ivan odpotoval.

Ljudmili je bilo zelo dolg čas po Ivanu.

Prijatelj Juranov prišel je, kakor po navadi vsako leto, tudi letos.

Življenje pri Juranu se je povsem spremenilo.

Ljudmili ni bilo več tako dolg čas, tudi po Ivanu ni več tožila. Zabaval jo je odslej mladi inženir.

IV.

Nekega dne sedite, Ljudmila in mati na vrtu v uti. Inženerja ni bilo mej njima, pisal je pismo svojemu prijatelju. Ko odpiše in dene v kovertu, zapečati in da hišini, da nese na pošto. Potem pristopi k oknu in gleda v daljavo, ki se je kaj lepo videlo po vsej okolici. Ali on se še ne zmeni za vse to lepoto. Njegove misli bile so vse druge.

„Danes ali pa nikoli“. Tako rekel je sam pri sebi pograbil klobuk in šel ven. — Bil je to zadnji dan njegovih počitnic.

Šel je na vrt v veseli nadi, da bode kolikor mogoče sam z mlado deklico, in da se mu vendar ponudi prilika, odkriti ji svoje srce; v zmagi niti dvomil ni; vsaj mu je bila vendar zmirom prijazna, a do sedaj ni še odgovorila njegovim na pol prikritim izjavam.

Našel je gospo in Ljudmilo na vrtu. Obe sta ga prav prijazno sprejele. Sedel je poleg gospe in vnel se je prav živahen razgovor mej njimi.

Ljudmila bila je zelo živahna danes proti inženirju, tako da jo je morala mati večkrat pokarati.

V lahkem pogovoru so jim tekle ure do mraka. Pozneje je šla Ljudmila z inženirjem na kratek sprehod po vrtu. — Bilo je že proti večeru.

„Kako lepo je nocoj“, šepnila je deklica poluglasno, ter zrla v zveznato nebo.

„Lepo je, krasno“! pritrnil je inženir, a njemu ni bilo dosti do te lepote, njega je navdajala misel, da se morebiti sedaj bliža prilika, ko bode mogel razodeti deklici čutila svojo — ljubezen.

„Sedaj ali pa nikoli“ ponovil si je v mislih, da se ohrabri.

Bližala sta se ravno košatim bukvam. Okoli in okoli bilo je vse zaraščeno z gostim grmovjem.

Ljudmila je še vedno gledala v krasno noč. Inženir pa je bil v vidni zadregi, nikakor ni mogel pričeti. Slednjič se vendar ohrabri; prime jo na lahko okoli pasu in šepne tako ljubeznjivo, kakor mu je bilo mogoče.

„Gospodična Ljudmila“!

Deklica se mu hitro umakne in ga začudeno pogleda.

„Česa želite, vprašala je naglo“.

„Rad bi Vam nekaj povedal! Gospodična Ljudmila. Že davno sem iskal prilike, da Vam odkrijem svoje srce. — Ljudmila jaz Vas ljubim,“!

Hotel jo je prijeti za roko. A deklica se mu zopet hitro umakne.

Temna rudečica ji je zalila, lice in s težko sapo je iskalo besed, katerih pa ni premogla.

V tem trenutku se je začul iz hiše glas gospé, ki je klicala Ljudmilo.

„Mama me kličejo, zato hitro domov“, in odhitela je, kolikor mogla iz pred oči inženirja.

Ostal je sam, kateri od jeze ni mogel ziniti besedice.

Šel je torej za njo v hišo k večerji, vsaj vedel je zagotovo, da gospa ne bo zvedela o današnjem dogodku, in da se Ljudmila vede tudi tako, kakor da se ne bi bilo nič pripetilo.

Konec prih.)

Novice.

— Osebne vesti. Poštni kontrolor v Ljubljani gosp. Ferdinand Tomažič je imenovan višjim poštnim kontrolorjem. — Deželnim stavbinskim adjunktom je imenovan absolvirani

tehniki gosp. Rudolf Zajec. — Davčni kontrolor v Kranju gosp. Anton Orehek je imenovan davkarjem, davčni oficijal v Ljubljani gosp. Anton Ruda pa kontrolorjem. — Absolvirani tehnik g. Ivan Rezač v Pragi je imenovan stavbinskim adjunktom pri deželni vladi v Ljubljani. — Dvorni operni pevec naš rojak gosp. Bučar zapusti dunajsko dvorno opero in preide na neko večje gledališče v Berlinu.

— Umeščena sta bila te dni obč. gg. Janez Zupančič na župnijo Šmihel pri Žužemberku in Jakob Sebar na župnijo Polom na Kočevskem.

— Sub auspiciis imperatoris promoviran bode na graškem vseučilišču doktorjem filozofije gosp. Fran Ilešič, profesor ljubljanskega vseučilišča.

— Častno občanstvo je podelila občina Veliki dol v sežanjskem okraju deželnovladnemu svetniku gosp. dr. Petru Laharnarju.

— »Slovenska Matica« vabi na CXXIV. odborovo sejo v Ljubljani, v ponedeljek dne 13. maja 1901 l. ob petih popoldne v društveni pisarni. Spored: 1.) Naznanila predsedstva. 2.) Potrditev zapisnika o CXXIII. odborovi seji. 3.) Poročilo o računih za l. 1900. 4.) Poročilo o pripravah za redni občni zbor. 5.) Tajnikovo poročilo. 6.) Eventualia.

— »Glasbena Matica« v Ljubljani je razširila svoje delovanje in ustanovila tečaj za pouk v harmoniji in v kontrapunktu, kar je vse hvale vredno. Zastaviti je treba vse sile, da se »Glasbena Matica« čim bolj približa konservatoriju.

— Občinske volitve v Kranju. Pri občinskih volitvah, ki so se vršile minoli teden, so bili v vseh treh razredih izvoljeni kandidatje napredne narodne stranke. Boj je bil samo v tretjem razredu; bil je sicer hud, a zmaga popolna, kajti napredni kandidatje so dobili za polovico več glasov kakor nasprotni.

— Ljubljanski občinski svet ima v soboto sejo, v kateri bode volil župana in podžupana.

— Premije za izboljšanje planin. Kmetijsko ministrstvo je dovolilo 1000 kron za zboljšanje planin na Kranjskem. Prošnje za premije vložiti je do 15. julija pri glavnem odboru c. kr. kmetijske družbo. Oziralo se bo le na zboljševanje, katera povzdignejo užitek planine.

— Samostojni konjerejski odsek c. kr. kmetijske družbe kranjske je imel te dni svoj občni zbor in sta bila na mesto umrlih odbornikov gg. Folakowskega in Perdana izvoljena v odbor gg.: Gabrijel Jelovšek, deželni poslanec in župan na Vrhniki in Alojzij Pavlin, veterinarski konicipist v Ljubljani.

— Odbor odvetniške zbornice je v zadnji seji sklenil, da skliče izvanredni občni zbor, na katerem zavzema zbornica stališče nasproti načrtu novega odvetniškega tarifa in tozadevno predlogo justičnega ministrstva. Od zborničnega sklepa bo odvisno, ali predsedstvo in odbor odložita svoje mandate, kakor v nižjeavstrijski odvetniški zbornici. Občni zbor se bo vršil 12. t. m. ob 11. uri dopoldne v pisarni predsednika. Sklenile so se tudi izjave, ki se vsled istega povoda brzojavno odpošljejo predsedstvu odvetniške zbornice nižjeavstrijske in moravske, zvezi odvetnikov in zvezi sodnih uradov v poslanski zbornici.

— Nova orožniška postaja se je ustanovila v Št. Janžu v krškem okraju, ter so ondi od 1. t. m. trije orožniki. V Kamniku, Litiji in Radečah pa so se orožniške postaje pomnožile le za jednega moža.

— Nova ljudska šola na Turjaku, za katere zgradbo je največ storil grof Auersperg, se je ta teden na slovesen način izročila svojemu namenu.

— Žalosten slučaj. Kurat gosp. Vilko Mlejnik pri Sv. Ivanu pri Matenji vasi je bil dne 8. maja od ljubljanskega deželnega sodišča zaradi razžaljenja veličanstva obsojen na štiri mesece v ječo. Kam pridemo, če se tej nesrečni politični podivjanosti ne napravi konec?

Prepričan sem, da bi imel pouk o sadjarstvu neprimerno večji uspeh, ako bi se končal z oskrbovanjem materinega drevja, z obiranjem, spravljanjem in uporabo sadja.

Tudi pri učiteljstvu zapazimo žalostno dejstvo, da je učiteljev sadjarjev vedno manj. Starejši se umikajo, a na njihovo mesto nima kdo stopiti. Kako li? Učiteljišče ne more učitelju toliko dati, da bi bil praktično in teoretično trdno podkovan, ker množina drugih predmetov tega ne pripušča. V življenju pa, ako nima posebne sreče in veselja do sadjarstva, še tisto pozabi, kar se je naučil. Popolnoma nemogoče mu je popolniti svoje znanje, ker je vlada ustavila kmetijske tečaje o počitnicah, kateri so bili vsaj za učitelje, sadjarje, neprecenljive vrednosti.

Nepobitna resnica je, da so se merodajni faktorji že večkrat in z uspehom zavzeli za materijalni blagor naše dežele. Poglejmo le vinstvo, koliko je v zadnjih letih napredovalo. Vlada je postavila posebnega tehničnega zvedenca, kakor tudi potovalnega učitelja, izvrstnega vinščaka, katerega pošilja v vinorodne kraje, da ljudstvo na lici mesta pouči, kako mora delati, ako hoče iz vinogradov večje dohodke dobiti. Tako je prav. Sam sem bil priča, kako je ljudstvo z veseljem tega gospoda sprejemalo, sledilo pazljivo njegovim teoretičnim predavanjem in praktičnim poskusom v vinogradih, ter bilo zelo hvaležno vladi za to dobroto. Da bi se le še odstranila mesečna vinska klavzula ter povišal uvoz laškega vina, potem bi se vinogradnik res oddahnil.

Kako se je dežela zavzela za vinstvo, ravno tako bi lahko veliko več storila za sadjarstvo. Uvaževati je, da se lahko s primeroma majhnimi troški veliko, veliko pripomore istemu. V vsakem sodnijskem okraju naj se nastavi provizorično vsako leto za dobo enega meseca izkušen sadjar, kateri bi obhodil posamezne vasi in ljudstvu kazal na mestu, kako mora saditi, oplemenjevati itd. sadna drevesa. Seveda bi ga morala pri tem podpirati županstva. Vlada naj bi podpirala to podjetje s tem, da bi vsaj prva leta na vsako vas poslala po par sto divjakov, katere bi morali kmetje pravilno posaditi in pozneje požlahtniti.

S tem poukom bi bil lahko zvezan tudi pouk o čelbearstvu in marsikaj bi se tudi lahko storilo v napredek istega.

Mnogo se je že pisalo o pravilni saditvi, o cepljenju, o oskrbovanju itd. sadnega drevja, imamo tudi precej poučnih sadjarskih knjig, a vendar naš kmet malo ali nič tega dela ne razume. Če kje, uresniči se tukaj izrek: „Grau ist alle Theorie“! Prepričan sem, da bi se tem potom povzdignilo sadjarstvo na ono stopinjo, na kateri bi bilo lahko glede na ugodno lego naše dežele. In ko bomo imeli kaj prida trgovskega sadja, potem se bo šele dalo govoriti o sadjarskih zadrugah.

Ne dvomim, da bi se v vsakem sodnijskem okraju ne dobil požrtvovalen mož, kateri bi radevolje prevzel to nalogo, ako bi se mu le potni troški povrnili.

Ko bo dosegel naš kmetovalec večjo izobrazbo v sadjarstvu, prišel bo do prepričanja, kolike važnosti je sadno drevje in koliko čistega dobička nam donaja. Potem ne bo težko, pripraviti ga do tega, da bo tudi ob občinskih potih nasadil sadno drevje. Dohodki bi prihajali v občinsko blagajno, ako bi občina sama oskrbovala to drevje, drugače pa v prid posameznim kmetom.

Ne morem si misliti, da bi ostale te besede glas upijočega v puščavi in to tembolj, ker so že merodajni faktorji opetovano pokazali, da imajo srce za povzdigo narodnega gospodarstva, in ker je zadnji čas, da začne naš kmet saditi, cepiti in izgojevati boljše vrste trgovskega sadja, mesto sedanjega drobnega in malovrednega drobiža.

Kmetijske raznoterosti.

Sadjarstvo na Kranjskem. C. kr. kmetijska družba kranjska je oddala letošnjo pomlad iz svoje drevesnice okroglo 25.000 dreves, njene podružnice so jih oddale najmanj 5000, zunaj dežele je bilo nakupljenih z državno podporo 11.000 in iz zasebnih drevesnic na Kranjskem se je v deželi zasadilo po malem računano 9000 dreves. Iz tega je razvidno, da se je v naši deželi za spomlad zasadilo najmanj 50.000 visokodebelnih dreves, kar znači uspeh, kakeršnega razmerno ne more pokazati nobena druga avstrijska kronovina.



Poučni in zabavni del.

Na obrežju.

(Konec.)

Po večerji napoti se cela obitelj malo na izprehod po drevoredu ker bila je lepa, jasna noč.

Ko tako hodijo sem in tja po drevoredu silil je zmirom inženir proti Ljudmili, ali ona ni hotela nikakor iti v tik z inženirjem.

To pa se je malo čudno zdelo Juranu. Namenil se je vprašati svojo soprogo v prvi priliki, ali mogoče ve ona vzrok temu.

Drugi dan bilo je po navadi. Ljudmila se ni prikazala iz hiše, bala se je, da ne bi jo zopet nadlegoval inženir.

Zvečer je odpotoval, zagotovivši jih, da jih obiše zopet prihodnje leto. Spremili so ga do kolodvora in potem vrnili so se počivat.

„Kaj neki ima Ljudmila z inženirjem, da se ga tako ogiblje in da je tako molčeča“? pripomni Juran proti svoji soprogi, spravljač se počivat.

„Da je tako molčeča bila, je le vzrok, ker je trudna, vajena ni tako dolgo bdeti, kajti ura je že davno odbila najst, in tako nežno bitje potrebuje hitro počitka“, zagovarjala je mati dobro vedoč, da je bila Ljudmila proti inženirju zadnji čas malo izpremenjena.

„Ali čudno je to, da se še od njega prijazno poslovila ni“. Tudi se mi dozdeva, da je postala, od kar je Hrastar odpotoval, bolj otožna in zamišljena.

„To ni res“! pristavi mati. „Tožila mi je že zjutraj, da jo glava boli. Od Hrastarja pa se meni tudi čudno zdi, da se je zadnjič Ljudmila kaj živo razgovarjala z njim“.

„To mi ni ravno po volji! da je Ljudmila toliko z njim občevala in inženir tudi ne bode zadovoljen, da se njegova bodoča nevesta z drugim bolj, kakor z njim zabava“.

„Lepi so res ti tvoji načrti, ali ti delaš račun brez krčmarja, ti gledaš le na denar, ali na to pa še ne pomisliš kaj poreče k izbranemu soprogu — dekle. Prva stvar je zadovoljnost in zakonska ljubezen, ne pa denar. Ali bi bil najin zakon tako srečen, in ali bi bila midva tako zadovoljna, ko bi naju ne vezala prava zakonska ljubezen“? vpraša naglo soproga.

Potem zopet nadaljuje: „Z malim sva začela. V mestu imel si malo obrtnijo, tam sem te jela spoznati. Srčna ljubezen je naju v zakon zvezala“.

„Imava dvoje otrok. Ti si veliko gospodaril, postal si velik obrtnik, ki ti nosi veliko dobička, in naša hiša je od vseh spoštovana in čislana“.

„Naj pa od tega otroci nekaj imajo“, seže ji naglo soprog v besedo. „Sin, ako bode hotel pametno živeti, bode imel vse, kar imava sedaj midva. Ljudmila pa naj postane žena inženerja. Zatorej upam, da mi Ljudmila in z njo ti, ne bode te ugovarjale, kajti moja skrb za hišo in otroke ti je dovolj znana“.

„Sicer pa tej stvari ne nasprotuje prav nič, zato pa ji lahko kar se tiče zveze z inženirjem moj načrt naznaniš“.

Soproga ni soprogu po teh besedah več ugovarjala. Jurana pa je spanec posilil in konečno — je trdo zaspal.

V.

Kmalu po tem dogodku sedel je gospod Juran v vrtni lopi. Bral je ravno novo številko časnika. Prišla je tudi Ljudmila z ročnim delom in slednjič pride še gospa se hladit. Bil je lep poletni popoldan. Solnce je prijazno sijalo in v takih dnevih je zmirom bolj prijetno na prostem, kakor pa v zaduhlih stanicah.

Že hoče odločiti časnik. Kar mu obstanejo na naznanilih na zadnji sirani. Prebere še enkrat, potem pa reče soprogi:

„Novo kopalnišče prav po nizki ceni, pa lepo, ako hočeš tedaj lahko ideš z Ljudmilo. Sedaj koncem meseca bode odprto.“

„Oh! počakajte še nekoliko dnij“, pripomni Ljudmila. „Sedaj v par dnevih ima priti Ivan in potem gremo vsi skupaj“.

Juran ni bil trdega srca, zato tudi svoji hčeri ni hotel ugovarjati in počakali so še dokler je prišel Ivan.

Konec julija se je približal. Ljudmila je že komaj čakala, da se vrne Ivan.

Hodila je zmirom na okno in pogledala proti oni strani, od katere je imel Ivan priti.

Kmalu začula je stopinje v veži. Hitela je po stopnicah in mu prva podala roko. Rada bi — — — ali ni se še upala, tolažila se s tem, da je še čas.

VI.

Čez par dnij odpotovala je gospa Juranova z Ljudmilo in Ivanom v kopalnišče.

Vila, v kateri so stanovala, stala je tik morja. Za vilo razprostiral se je krasni vrt. Tik vrta pa je bil majhen gozdič napolnjen z lepimi smrekami.

Mnogo počivališča z lepimi mizami in sedeži pa so vabili tu spremljevalca k hladnemu počitku.

Gospa se je v kratkem boljše počutila, ter postajala vedno krepkejša.

Nekega dne sedeli so vsi trije na vrtu, ter zrlili na morsk gladino. Solnce se je ravno poslavljal od planinskih vrhov. Gospej bilo je že premrzlo na vrtu. Šla je v vilo.

Ivan pa se je sprehajal z Ljudmilo po prostornem vrtu. Razgovarjala sta se največ o čisto navadnih stvareh. Šla sta po bregu do tja, kjer se prične gosto smrečje; steza je bila ozka, in Ivan je stopal za Ljudmilo.

Steza se je zmirom bolj ožila in peljala tako blizu vode, da korak ni bil več varen.

„Dajte mi roko gospodična“! rekel je Ivan.

Podala mu jo je neprisiljeno, in vodil jo je gredeč po obrežju.

Obstala sta pri mali klopici tik morja in zrla ribice plavajoče po vodi, on pa jo je držal za roko.

„Ali ni tu prijetnejše, kakor pa doma“? reče ona in se ozre vanj, ter močno zarudi; roko, katero je on sedaj skoro stiskal, hotela mu jo je lahko izviti.

Ali v tem trenutku objel jo je na lahko okolu pasu, ter dejal s tihim glasom:

„Ali ne bode te odklonili“? gospodična Ljudmila.

„Zakaj“? dejala je poluglasno. Vedela je dobro, kam meri.

„Ker Vas ljubim“!

Obrnila se je počasi, povzdignila svoj zarudeli obrazek, ter mu podala še drugo roko. Odgovorila ni, in tudi on ni mogel izustiti več nobenega vprašanja. Prijel jo je okoli pasu in gorko sta se poljubila.

„Pojdiva nazaj“! šepetala je ona.

„Kaj pa — Inženir“? vprašal je poluglasno.

„Ah kaj“! reče ona, „to ni vse nič, to je le govorjenje, jaz ga ne ljubim“.

In z roko v roki sta stopala po vrtu do vile. Govorila pa nista nobene besede več.

Drugi dan bil je torek. Ljudmila gre zamišljena, kakor je sploh bila te dni.

Po obedu gre na vrt. Mati to videvši gre za njo. Sedeli sta na klopici, ter zrlili zamišljeno pred se. Čez nekoliko časa mati spregovori.

Ljudmila! jutri že odpotujemo, ker gospod Ivan mora iti k vojakom. Zadnjih besed Ljudmila ni slišala,

kar mraz in vročina sta jo spreletavala, odgovorila ni ničesar.

S potrtem srcem je šla spat, a zaspati ni mogla. S to prav proti jutru zatisnila je svoje trudne oči. Ali zlati žarki jutranjega solnca so jo danes prehitro zbudili iz blagodejnega spanja.

Žalosten je bil ta dan za Ljudmilo. Popoldan prišel je že vlak, ki jo je odnesel iz toli priljubljenega kraja.

VII.

Teško se je ločil Ivan Hrastar od gostoljubne družine, a obljubil je, da se vrne že januarja meseca.

Poslovil se je že od vseh, le od Ljudmile še ne. Težka bode ločitev, ali ne pomaga nič.

Hitro stopi v njeno sobo in najde jo na divanu jokajočo. Ljudmila ni opazila njegovih stopinj.

Slednjič spregovori Ivan. „Zakaj jokaš Ljudmila!“

Ona se prestraši, ozre se in ko vidi Ivana pred seboj, plane kvišku, oklene se ga z vso močjo in začne ihteti.

„Ljudmila!“ zakaj jokaš vpraša zopet. Mesto odgovora sledi gorak poljub.

„Ivan! ali se kmalu vrneš? prosim te, ne pusti me od žalosti umreti.“

„Prej kakor bo mogoče, se bodem vrnil, in potem bodeva živela srečno in veselo do smrti, ako ne bode tvoj oče kaj nasprotoval.“

Spremila ga je še do vrat. Pred vhodom se še enkrat goreče poljubita, in ona se mu urno izvije iz rok in odhiti po stopnicah.

* * *

Pet mesecev je že minulo, tekkel je že šesti.

Teško je pričakovala Ljudmila oni čas, da se vrne Ivan. Ali glej, kar se človek najmanj nadeja, to ga rado iznenadi.

Baš na koncu šestega meseca dojde nenadoma — Ivan.

Pozno v noči se šele poslovil Ivan od gostoljubne družine in od svoje neveste — Ljudmile.

* * *

Minulo je od tega dolgih 5 let. Dr. Ivan Hrastar postal je zdravnik in zdravil je ljudi v svojem domačem kraju in slovel je daleč na okoli.

Njegova blaga soproga Ljudmila pa mu je porodila dvoje čvrstih otrok.

In tu nam stopijo spomini iz preteklih časov, žalostnih časov, a nad nami je plaval angelj miru in zakonske sreče.

Najtečnejša hrana za slabokrvne.

Od velike važnosti je vedeti, kako se treba hraniti onemu, ki trpi vsled slabe krvi; kajti nevednost v tem pogledu je bila že za marsikoga usodepolna. V naslednjem hočemo podati nekaj glavnih navodil v tem po-

gledu, zbranih od izkušenih zdravnikov ter oseb, ki so trpele na slabosti krvi, a so ozdravile.

Mnogi menijo, da je mleko najboljša in najtečnejša hrana za slabokrvne, radi tega igra mleko tudi preveliko ulogo v tem oziru. Posledica temu pa je, da se tudi pri večletnem zdravljenju z mlekom ne doseže željenih uspehov.

Oni, ki uživajo stalno mleko, postanejo sicer debelejši, napeti, a ostajajo medli, trbli, zaspani in blede. Kajti krvi manjka baš onih mineralnih snovi, ki so potrebne, da je človek tudi krepak in svež. Prva teh potrebnih snovij je pač železo. To okolnost je treba pri hrani v prvi vrsti upoštevati. V mleku pa je jako malo železa.

Po analistični preskušnji se nahaja železo v naslednjih vrstah hrane sledeče množine železa in sicer:

V kravjem mleku	0 53	odstotkov
v jajčjem beljaku	0 57	"
v pšenični moki	0 61	"
v ovseni moki	0 67	"
v volovskem mesu	0 70	"
v grahu	0 86	"
v krompirju	1 18	"
v jabolkih	1 40	"
v jajč. rumenjaku	1 65	"
v leči	2 —	"
v slivah	2 54	"
v rženi moki	2 54	"
v vohrovtu	3 02	"
v špinači	3 35	"
v malinah	4 56	"
v zelju v glavah	5 31	"
v jagodah	5 89	"
v čaju	9 29	"
v volovski krvi	9 79	"

Torej ima na pr. krompir še jedenkrat več železa ko mleko, jabolka trikrat toliko ko rumenjaki, leča 4krat, slive (češplje) 5krat, ržena moka istotako, špinača 6krat, maline 9krat, salata v glavah 10krat, jagode 11krat in čaj celo nad 17krat več železa ko mleko! Te številke je pač treba upoštevati pri hranjenju za krvno slabostjo bolnih ljudi.

Krompir, zelenjava (špinača), sočivje imajo mnogo železa v sebi, ter se jih mora uživati kot prikuha vsak dan. K temu še kadar je mogoče na pr. po leti tudi salato in zlasti mnogo malinov in jagod, po zimi pa čaj.

Že tudi pri malih otrocih se mora kmalu pričeti s hrano, ki ima mnogo železa v sebi, da se prepreči oslablost krvi. Seveda je pri otrocih zlasti v prvih letih potrebno mleko, to pa radi drugih dobrih lastnostij, ki jih ima mleko v sebi. Ali od časa do časa je treba že dojenčku dajati sok od sadja na pr. breskev, marelic itd. ker je to zanje jako krepilno.

Toda pri otrocih po dokončani dobi dojenja ne sme biti mleko več poglavitna hrana. Mnoge matere pa uprav